

АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ ПОНЯТТЯ «АМОРТИЗАЦІЯ» З УРАХУВАННЯМ СПЕЦИФІКИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

УДК 657.4

Аксьонова А. Е., студентка 4 курсу
ХНЕУ імені Семена Кузнеця

Анотація: Розглянуто проблеми обліку амортизації основних засобів в бухгалтерському обліку. Наведені та проаналізовані визначення економічного поняття амортизація на основі літературних джерел. Виділені основні функції амортизації основних засобів.

Ключові слова: амортизація, основні засоби, аналіз, бухгалтерський облік, знос, обігові кошти.

Амортизація основних засобів є однією з ознак витрат на виробництві, тому дуже важливе значення має їх правильний розподіл, який в свою чергу впливає на фінансовий результат. На кожному підприємстві самостійно обирається метод для розрахунку амортизації, завдяки якому будуть отримуватися економічні вигоди, а у державному секторі нараховують амортизацію прямолінійним методом.

У своїй роботі В. О. Касьянова зазначає, що проблеми бухгалтерського обліку і нарахування амортизації основних засобів є предметом особливої уваги економічної науки, оскільки амортизація як економічна категорія, одночасно виступає як витрати виробництва та як джерело відтворення [1].

Дослідженню проблем аналізу поняття амортизації значну увагу в своїх працях приділяло багато провідних вітчизняних науковців: Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, М. Г. Чумаченко, З. М. Задорожний, О. О. Орлов, та багато інших.

Для бюджетних установ в нещодавніх нормативних документах було тільки нарахування зносу основних засобів, а з урахуванням НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» також є нарахування та амортизації.

На сьогоднішній день можна сказати, що є дуже багато публікацій щодо сутності амортизації, але немає жодного аргументованого пояснення до терміну «амортизація». При різних поглядах багатьох вчених на зміст та призначення амортизації основою для подальшого дослідження даної проблеми.

Відповідно до національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 "Основні засоби" амортизація - систематичний розподіл вартості необоротних активів, яка амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації); [2], знос основних засобів - сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання.

Узагальнення підходів представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення економічного поняття амортизація на основі літературних джерел

№ з/п	Джерело	Визначення
1	2	3
1	Білуха М. Т. [3, с. 82]	Амортизація – це процес поступового перенесення вартості основних виробничих засобів і нематеріальних активів з урахуванням витрат на їх придбання, виготовлення або поліпшення згідно з нормами амортизаційних відрахувань, установленими законодавчими актами
2	Борисов А. Б. [4, с. 29]	Амортизація – поступове зношування основних засобів і перенесення їх вартості на продукцію, що випускається
3	Бутинець Ф. Ф. [5, с. 103]	Амортизація – це обчислювальний у грошовому виразі знос основних засобів в процесі їх застосування та виробничого використання
4	Гальчинський А. С., Єщенко П. С. [6, с. 45]	Амортизація – це заміщення в грошовій формі зношених засобів праці поступовим перенесенням вартості на продукт, що виробляється
5	Загородній А. Г. [7, с. 69]	Амортизація – це знос основних засобів, основою обчислення якого є первісна вартість основних засобів, а їх відновлювальна вартість на момент їх зносу, тобто вартість їх відтворення на цей момент
6	Задорожний З. М. [8, с.169]	Амортизація відбувається як щомісячне відшкодування зношення необоротних активів
7	Ковалев В. В. [9, с. 154]	Амортизація – це знос, основою для встановлення норм якого служить відновлювальна вартість основних фондів, яка представляє собою вартість їх відтворення в сучасних цінах
8	Лень В. С. [10, с. 112]	Амортизація – відрахування, при обчисленні яких слід виходити з реальної вартості фондів, тобто відновлювальної вартості, а при встановленні норм амортизаційних відрахувань необхідно враховувати тільки витрати на просте відтворення
9	Орлов О. О. [11, с. 217]	Амортизація – це поступове зниження вартості основних фондів внаслідок їх зносу, а також поступове перенесення їх вартості на виготовлену продукцію з метою нагромадження засобів для їх відтворення

1	2	3
10	Орлова В. К., Хома С. В. [12, с. 176]	Амортизація – частина вартості використаних основних засобів, яка залежить від терміну корисного використання основних засобів і обраного підприємством методу нарахування амортизації. Слід підкреслити, що сума амортизації в бухгалтерському обліку розглядається з двох сторін: - як витрати; - як зменшення вартості основних засобів, тобто як їх знос.
11	Панчишин С. М. [13, с. 539]	Амортизація – відшкодування у грошовій формі вартості капітальних благ, яке відповідає їх зношенню (фізичному – внаслідок використання у виробництві – і моральному – внаслідок здешевлення наявних машин і механізмів або виникнення їхніх продуктивніших аналогів)
12	Покропивний С. Ф. [14, с. 35]	Амортизація – це процес перенесення авансованої раніше вартості засобів праці на вартість виготовленої продукції з метою їх повного відшкодування
13	Тарасюк Г. М., Шваб Л. І. [15, с. 220]	Амортизація – систематичний розподіл вартості активу, яка амортизується протягом строку корисної експлуатації активу
14	Чебанова Н. В., Василенко Ю. А. [16, с. 307]	Амортизація – систематичний розподіл амортизаційної суми активу протягом терміну його корисної експлуатації
15	Шегда А. В., Литвиненко Т. М. [17, с. 135]	Амортизація – процес поступового зношення вартості основних фондів на вартість новоствореної продукції з метою їх повного відновлення.

На основі даних, наведених у таблиці 1 можна сказати, що більшість з перелічених вчених вважають амортизацію як процес, знос або системний розподіл поступового перенесення вартості на продукт, що виробляється.

Амортизація виконує такі функції як відшкодування, відтворення, регулювання, накопичення та обліку. Вони дуже взаємопов'язані, можна сказати, що їх відокремлення може бути лише умовним. Всі ці функції відображають процеси перенесення вартості основних засобів на продукт.

Саме функція регулювання здійснюється на рівні держави.

Таким чином, можна зробити висновок, що не зважаючи на визначення різних вчених щодо поняття амортизації залишається головною причиною неясності та містить відсутності єдиної думки. Тому на мою думку у НП(С)БОДС 121 поняття амортизації є найбільш

доречним на сьогоднішній час. Також можна сказати, що завдяки новому розмежуванню субрахунків надається можливість здійснювати контроль за вартістю основних засобів та їх корисністю і терміном використання. Тому у бюджетних установах виникає необхідність визначати доходи, витрати та бази на основі яких будуть формуватися фінансування державного сектора. Потрібно й надалі удосконалювати систему обліку та аналізу амортизації саме у напрямку НП(С)БОДС.

Література:

1. Касьянова В. О. Амортизація основних засобів: методи нарахування та організація обліку / Касьянова В. О. // Економічний вісник Донбасу. – 2013. – No 2. – С. 117-122. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2013_2_21.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України 29.11.2017 № 976. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10>

3. Білуха М. Т. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / М. Т. Білуха.– К.: 2000. – 692 с.

4. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов – М.: Книжный мир, 2001. – 895 с.

5. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Ф. Ф. Бутинець / вид. 3-тє, доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 444 с.

6. Гальчинський А. С. Основи економічних знань / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко – К.: Вища школа, 2002. – 387 с.

7. Загородній, А. Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: навч. посіб. / А. Г. Загородній, Г. О. Партин. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2004. – 377 с.

8. Задорожний З.-М. В. Актуальні питання облікової політики підприємств щодо необоротних активів: моногр. / З.-М. В. Задорожний, Л. Г. Семеген, Л. Т. Богуцька. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – 237 с.

9. Ковалев В. В. Финансовый учет и анализ / В. В. Ковалев: концептуальные основы. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 720 с.
10. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні основи та практика: навчальний посібник. / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 576 с.
11. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства: підручник / О. О. Орлов. – К: Скарби, 2002. – 336 с.
12. Орлова В. К. Основи бухгалтерського обліку: навчальний посібник / В. К. Орлова. – Івано-Франківськ: Факел, 2006. – 295 с.
13. Панчишин С. М. Макроекономіка: навч. посібник / С. М. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
14. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства / С. Ф. Покропивний. – К., 2001. – 365 с.
15. Тарасюк, Г. М. Планування діяльності підприємства: навч. посібник / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – К.: Карвала, 2003. – 432 с.
16. Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік: посібник / Н. В. Чебанов, Ю. А. Василенко. – К.: Академія, 2002. – 672 с.
17. Шегда, А. В. Менеджмент: навч. посібник / А. В. Шегда. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 583 с.

Науковий керівник

к. е. н., доцент

Литвиненко А. О.